

Finanskomiteen
finans@stortinget.no

Oslo, 15.05.2020

Høringsinnspill til Prop 107 LS (2019-2020) Endringer i skatte-, avgifts- og tollavgivningen

Regnskap Norge viser til regjeringens fremlegg til revidert nasjonalbudsjett, og ønsker å gi Finanskomiteen disse innspill til [Prop 107 LS \(2019-2020\)](#) om endringer i skatte- og avgiftsopplegget.

Oppsummert gjelder innspillene (med henvisning til kapittel i proposisjonen der det er aktuelt, i parentes):

- **Merverdiavgift – betalingsforfall og straffesanksjoner under korona krisen** (kapittel 6): Det er behov for betalingsutsettelse for mva 2. termin, og forsinkelsesrenten bør settes ned mer enn forslaget på 6%.
- **Startavskrivninger for inntektsåret 2020** (kapittel 3): Innføring av 10 % startavskrivninger på driftsmidler i saldogruppe d vil forhåpentligvis være et stimulerende tiltak, men da bør regelen gis virkning for de anskaffelser og påkostninger som skjer nå. Forslaget om at regelen først gis virkning for anskaffelser som skjer etter at regelen har trådt i kraft, kan gi bedrifter et uheldig incentiv til å utsette slike investeringer midlertidig.
- **Formuesskatten på arbeidende kapital** bes lempet for inneværende inntektsår. En utsettelse av innbetalingen vil ikke være tilstrekkelig når bedriftene i lang tid vil trenge likviditeten i virksomheten for å overleve.
- **Fristen for innbetaling av tilleggsforskudd** bør forlenges fra 31. mai til 31. august for næringsdrivende og selskaper. Fristen vil da sammenfalle med årets frist for å levere skattemeldingen for disse skattyterne.
- **Innføring av et næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende**, etter mal av minstefradraget for lønsmottakere. I tillegg til å fjerne en diskrimineringsfaktor, er det god timing som ledd i tiltak for å berge og gjenoppbygge virksomheter etter korona.

-
- **Omgåelsesregelen** (kapittel 20): Det er tidligere slått fast at den lovfestede omgåelsesregelen i skatteloven § 13-2 ikke skal kunne gi grunnlag for å gjennomskjære fisjon før salg for å overdra konkrete eiendeler eller virksomhet gjennom skattefritt aksjesalg under fritaksmetoden. Regjeringens forsøk på å trekke et skille mellom overdragelse av eiendom og andre driftsmidler/virksomhet i denne forbindelse vil etter vår vurdering gi et kunstig skille som gir en uheldig og lite forståelig rettsstilling.

Hvert punkt er nærmere omtalt nedenfor.

Avslutningsvis tar vi også med noen kommentarer i forbindelse med korona-situasjonen generelt, og kompensasjonsordningen spesielt.

Merverdiavgift – betalingsforfall og straffesanksjoner under korona krisen (Prop 107 LS kapittel 6)

Levering av mva-meldinger – skatteetaten varsler om skjønnsfastsettelse og tilleggsskatt

Mva-meldingene for de fleste næringsrivende leveres annenhver måned. Fristen for 1. termin 2020 var 14. april. Betalingsforfall ble i forskrift vedtatt 7. april utsatt til 10. juni, og Skattedirektoratet har unnlatt å benytte tvangsmulkt for å fremtvinge levering. Overraskelsen ble derfor stor når skatteetaten i slutten av april begynte å sende ut varsler om skjønnsfastsettelse og tilleggsskatt. Dobbelt så mange næringsdrivende som normalt hadde ikke levert oppgaven innen fristen 14. april. Vi snakker da om flere titusener næringsdrivende. Gjengs oppfatning blant næringsdrivende og regnskapsførere var at man kunne avvente innlevering av oppgaven til betalingsforfall. Noe annet har ikke vært tydelig kommunisert fra skatteetatens side. Vi har tatt opp spørsmålet med Skattedirektoratet i etterkant, uten at de har villet justere kursen. Vi har også forsøkt å ta opp dette med Finansdepartementet, men der har vi foreløpig ikke fått svar.

Utsettelse av betalingsforfall

Det er stort behov for at betalingsforfall for 2. termin skyves på fra 10. juni. Slik det er nå forfaller både 1. og 2. termin samme dag, 10. juni. Dette i tillegg til andre forpliktelser som arbeidsgiveravgift og feriepenger som skal utbetales fra virksomhetene. Vi får tilbakemeldinger fra mange av våre medlemmer at det er nå de næringsdrivende virkelig trenger utsettelse med betalingsfristen for mva-oppgaven. Hjulene er ikke kommet ordentlig i gang enda, og likviditeten er for mange svært dårlig.

Regnskap Norge mener det er helt nødvendig at betalingsfristen for 2. termin 2020 utsettes til over sommeren, f.eks. til 31. august slik at den sammenfaller med betalingsforfall for 3. termin 2020. Så må behovet for ytterligere utsettelser vurderes i starten av august. Dette vil også motvirke et meget stort antall søknader om utsatt betaling.

Forslaget i revidert nasjonalbudsjett om nedsatt forsinkelsesrente og søknad om betalingsutsettelse

De eneste virkemiddele Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett på dette området er å nedsette forsinkelsesrenten fra 9,5% til 6% fra 1.juli, samt et forslag om å gjøre det enklere å søke betalingsutsettelse, men fortsatt med 6% rente. Næringsdrivende som mangler nødvendig likviditet til å betale kravene sine nå, har ikke råd til å betale 6% rente fremover. Rentesatsen bør derfor reduseres ytterligere, og vi forslår at fastsettelsesrenten som pr i dag er på 2,5% og allerede finnes i skattebetalingslovens benyttes.

Uansett må bør det presiseres at ordningen gis virkning også for krav med forfall før 1. juli, slik at det går å søke om betalingsutsettelse for 1. og 2. termin 2020, og evt. andre oppgaver som foreløpig ikke er betalt.

Behov for politiske signaler til skatteetaten

Videre er det helt nødvendig at skatteetaten er varsomme med skjønnsfastsettelse og tilleggsskatt. Vi hører eksempler fra våre medlemmer om næringsdrivende som er sperret ute fra sine lokaler på grunn av korona situasjonen. Uten tilgang til nødvendig regnskapsmateriale får de ikke levert oppgavene innen fristen. At skatteetaten da varsler skjønnsfastsettelser og tilleggsskatt hjelper ikke på dugnadsånden det manes om fra Regjering og myndigheter. For de næringsdrivende fremstår det som skatteetaten turer frem uten å ha noen forståelse for hva de næringsdrivende står oppe i for tiden. Dette er en tid mange i utgangspunktet sunne virksomheter står på kanten av stupet, og det er særdeles viktig at ikke det offentlige er med å dytte dem utenfor kanten.

Vi er blitt kjent med at skatteetaten har ringt rundt til regnskapsførere for å gjøre oppmerksom på at de vil starte inndrivelses prosesser, herunder tvangssalg på vanlig måte. Her bør politikerne gi et tydelig signal om at skatteetaten viser varsomhet i dagens situasjon.

Startavskrivninger på driftsmidler i saldogruppe d – bør gis virkning for hele inntektsåret 2020 (Prop 107 LS kapittel 3)

Regnskap Norge støtter forslaget i revidert nasjonalbudsjett om å innføre en midlertidig ordning med 10 prosent startavskrivning på driftsmidler i saldogruppe d.

Vi mener imidlertid regelen må få virkning for anskaffelser og påkostninger for hele inntektsåret 2020 og ikke bare fra regelens ikrafttredelse slik regjeringen foreslår. Regjeringen har begrunnet sitt forslag om virkningstidspunkt fra ikrafttredelsen med at for maskiner mv. som allerede er ervervet, vil økt avskrivningssats ikke ha noen betydning på aktiviteten i økonomien. Dette resonnementet fremstår etter vår oppfatning ikke helt gjennomtenkt.

Vi viser til at selve forslaget allerede fremkom i Stortingets anmodningsvedtak den 31. mars 2020. Det er dermed allerede fra dette tidspunktet skapt en klar forventning hos bedriftene om

---

at dette er regler som ville komme for innværende inntektsår. Under enhver omstendighet må tiltaket anses å være gjort kjent ved fremleggelsen av det reviderte nasjonalbudsjettet. Vi tror heller ikke alle bedrifter vil få med seg at regelen ikke får anvendelse på anskaffelser som skjer nå.

I en tid der det er viktig å holde hjulene i gang og virksomheter gående, er det uheldig at bedrifter nå i realiteten har fått et incentiv til å utsette anskaffelser og påkostninger midlertidig. Forslaget må dessuten ESA-godkjennes slik at det vil kunne gå noe tid før ikrafttredelsen kommer på plass.

Ettersom Stortingets anmodningsvedtak kom allerede i mars i år mener vi den beste og mest praktiske løsningen er at startavskrivningsregelen gis virkning fra 1. januar 2020, og således gjelder for hele inntektsåret 2020.

Lempninger i formuesskatten på arbeidende kapital

I det reviderte nasjonalbudsjettet ble det ikke fremlagt forslag om lempninger i formuesskatten på arbeidende kapital for inntektsåret 2020. I den krisen norske virksomheter befinner seg i mener vi det ikke er nok å bare gi utsettelse med innbetalingen av formuesskatten. Reelle lempninger må også til.

Mange bedriftseiere er avhengig av å kunne ta penger ut av virksomheten for å betale formuesskatten. Dette er penger som de aller fleste nå trenger i virksomheten. For aksjeselskapene gjelder dessuten krav i aksjeloven om at utbytte bare kan utdeles så langt selskapet etter utdelingen har en forsvarlig egenkapital og likviditet. Vi regner med at styret i en rekke selskaper vil måtte konkludere med at disse kravene vil stenge for adgangen til utdeling av utbytte i selskapet i lang tid. Konsekvensene av korona-krisen vil være langvarige, og mange bedrifter vil måtte bruke lang tid på å bygge opp soliditeten igjen. Dermed vil det ha liten betydning for eierne om formuesskatten betales nå eller senere, jf. utsettelsestiltaket som er innført. Det eneste virkemidlet som reelt vil være til hjelp er at myndighetene lemper på formuesskatten. Dette vil vi oppfordre til. Vi tror tiltaket vil være med på å redde virksomheter, sikre arbeidsplasser og forhindre konkurser i ellers levedyktige bedrifter.

En lemping av formuesskatten kan innføres ved at det gis en betydelig økt rabatt på aksjer og driftsmidler mv. Et annet alternativ er at bunnfradraget økes eller at det innføres en øvre grense på hvor stor formuesskatten for 2019 og 2020 kan være.

Frist for innbetaling av tilleggsforskudd

For næringsdrivende og selskaper er leveringsfristen for skattemeldingen 2019 utsatt fra 31. mai til 31. august. Foreløpig er det imidlertid ikke gitt noen tilsvarende utsatt frist for å innbetale tilleggsforskudd uten at det beregnes renter på restskatten. Denne fristen er fortsatt 31. mai for alle skattytere, og for å unngå rentetillegg på eventuell restskatt gjelder dermed fortsatt at tilleggsforskuddet må være innbetalt innen denne datoen.

Regnskap Norge mener fristen for betaling av tilleggsforskuddet ikke kan komme før fristen for levering av skattemeldingen. For skattyter kan det ikke eksakt beregnes hva et eventuelt tilleggsforskudd vil beløpe seg til før skattemeldingen med vedlegg er ferdig utfylt. Så lenge leveringsfristen for næringsdrivende og selskaper er forskriftsfastsatt til 31. august, vil mange nødvendigvis ikke være i mål med den endelige skatteberegningen per 31. mai. Det er da heller ikke rimelig at 31. mai opprettholdes som skjæringsstidspunkt for å unngå rentetillegg på eventuell restskatt for denne gruppen skattytere.

Fristen for betaling av årets tilleggsforskudd for næringsdrivende og selskaper bør derfor forlenges til 31. august 2020. Alternativt kan det vedtas at årets restskatt forfaller uten renter frem til dette tidspunktet.

Forslag om innføring av næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende

Regnskap Norge har lenge talt for innføring av et minstefradrag for næringsdrivende (heretter omtalt som næringsfradrag), etter mal av ordningen som gjelder for lønnsinntakere. Mens minstefradraget for lønnsinntakere i sin tid ble innført for å dekke faktiske utgifter i forbindelse med arbeid, har det over tid utviklet seg beløpsmessig til å bli et fradrag for å regulere skattenivået. Dette innebærer i realiteten en skattelette som de næringsdrivende ikke på samme måte har fått ta del i.

Etter vår mening er situasjonen vi nå er inne i et veldig egnet tidspunkt for å ta saken frem på nytt, som et tiltak i krisepakken for næringslivet. Tiltaket vil være målrettet, enkelt å gjennomføre og utgjøre et kjærkomment bidrag til økonomien for de selvstendig næringsdrivende i en særs krevende tid.

Minstefradraget for lønnsinntakere utgjør i dag 104 450 kroner. Etter våre beregninger utgjør skattenivå-reguleringen ca. 85% av dette beløpet. Det er naturlig å legge næringsfradraget opp til dette. Omregnet snakker vi da om et næringsfradrag i størrelsesorden 85% av minstefradraget, dvs. 89.000 kroner. Med dagens alminnelige skattesats på 22 % vil det innebære en skattelette på 20.000 kroner for den enkelte.

Dersom næringsfradraget gis med virkning allerede for skatteoppgjøret for 2019, vil det gi et ekstra tilskudd til likvidene for den tiden vi er inne i. Ved i tillegg å gjøre det til et fast næringsfradrag fremover, vil det være et tilskudd til å komme opp igjen etter krisen.

Omgåelsesregelen – behov for Stortingets uttalelse (Prop 107 LS kapittel 20)

Som en omtalesak har departementet uttalt seg om den nylig lovfestede omgåelsesregelen, som er inntatt i skatteloven § 13-2. Med henvisning til Tangen-dommen, Rt. 2014 s. 227, uttaler departementet at omgåelsesregelen kan benyttes på vanlig måte når annet enn fast eiendom blir overdratt på tilsvarende vis som i Rt. 2014 s. 227.

Regnskap Norge ser ikke grunnlaget for at det skal tas en ny runde om disse fisjon-før-salg sakene, etter de avklaringer som kom fra Stortingets finanskomite under prosessen med endelig lovfesting.

Vi ser heller ingen god rettslig begrunnelse for at det skal gjelde en rettsstilling der en eiendom med skattemessig kontinuitet kan skattefritt fisjoneres ut i eget selskap for å kunne gjøre den etterfølgende av eiendommen som et aksjesalg under fritaksmetoden, samtidig som utskilling av andre type eiendeler eller virksomhet som skal overdras i eget aksjeselskap ikke kan følge denne fremgangsmåten uten risiko for gjennomskjæring etter skatteloven § 13-2.

Vi tror ikke et slikt syn vil vinne frem for domstolene. Det må derfor anses uheldig dersom skattemyndighetene med bakgrunn i disse etterarbeidene fra finansdepartementet tar slike saker opp til endring og det medgår store ressurser til nye runder om dette.

Selv om dette kun er en omtalesak mener vi dette må kommenteres av Stortinget slik saken nå står. Vi mener et konsekvent regelverk er det eneste fornuftige. Da må utfisjonering av ethvert driftsmiddel eller virksomhet forut for et salg av aksjer i utgangspunktet undergis samme skattemessige behandling som om en fisjon før salg av eiendom.

Korona-tiltak og kompensasjonsordningen

Korona-pandemien har etterlatt næringslivet i en svært krevende situasjon, og behovet for de statlige krisetiltakene er stort. Det er kommet på plass flere og helt nødvendige redningspakker, og vi vil rose regjeringen og Stortinget for høy innsats og handlingskraft.

Regnskapsbransjen har de siste to månedene stått i front for å hjelpe sine kunder – mer enn 400.000 små og mellomstore bedrifter – gjennom krisen. I tillegg til regnskapsføring og økonomiske råd, har det vært høy prioritet på å bistå bedriftene i å ta virkemidlene i bruk. Regnskapsførernes nærhet til sine kunder gir oss som bransjeorganisasjon førstehåndsinnsikt i hvordan krisetiltakene fungerer i praksis – både hva som kreves for å ta dem i bruk og effekten de har for virksomhetenes overlevelse. Dette gjelder blant annet kompensasjonsordningen for dekning av faste uunngåelige kostnader, som etterlot virksomhetene med store forventninger da den ble annonsert. Tallene fra søknader i mars viser dessverre at det er relativt få som kommer gjennom nåløyet for støtte. Mens man stipulerte at ordningen ville komme til gode for opp mot 100.000 foretak, er fasiten for søknader for mars så lav som 20.144 tilskuddsmottakere, med totalt utbetalingsbeløp på MNOK 962. Det betyr ikke at det er lite behov, men snarere at terskelen for å komme inn under ordningen har blitt for høy. Det er de minste bedriftene som faller dårligst ut, som på grunn av egenandelen og utbetalingsgrensen må opp i forholdsmessig høyere kostnader enn større virksomheter.

Tabellen nedenfor viser ulike kombinasjoner av omsetningsfall og krav til faste kostnader, som alle kvalifiserer til utbetaling av minimumsbeløpet på 5.000 kroner (utbetalingsgrensen). Tallene legger til grunn et eksempel der foretaket ikke er statlig stengt (dvs. med justeringsfaktor 0,8).

Tabellen skal tolkes slik at gitt et omsetningsfall på 20 prosent, må foretaket minimum ha faste månedlige kostnader på 41 256 kroner for å få utbetalt minstebeløpet på 5 001 kr. Dette er høye kostnadsbeløp i en småbedriftsskala.

Dersom foretaket får utbetalt minstebeløpet vil de få dekket 12 prosent av sine faste uunngåelige kostnader (ref. at 5 001 kr av 41 256 kr utgjør 12 prosent).

For å avhjelpe har regjeringen annonsert at egenandelen skal halveres. Tabellen viser også utfallet av det. Etter vår mening er ikke en halvering nok, i stedet bør egenandelen fjernes helt.

Omsetningsfall i prosent	Min. faste uunngåelige kostnader per mnd gitt 10 000 kr i egenandel	Minimumsbeløp som andel av faste kostnader gitt 10 000 kr i egenandel	Min. faste uunngåelige kostnader per mnd gitt 5 000 kr i egenandel	Minimumsbeløp som andel av faste kostnader gitt 5 000 kr i egenandel
20 %	41 256	12 %	36 256	14 %
30 %	30 838	16 %	25 838	19 %
40 %	25 628	20 %	20 628	24 %
50 %	22 503	22 %	17 503	29 %
60 %	20 419	24 %	15 419	32 %
70 %	18 930	26 %	13 930	36 %
80 %	17 814	28 %	12 814	39 %
90 %	16 946	30 %	11 946	42 %
100 %	16 251	31 %	11 251	44 %

En annen faktor er de kostnadene som kan medregnes. Etter vår mening bør grunnlaget utvides til å omfatte flere kostnadstyper. For konkrete innspill vises til vårt brev 5. mai 2020 til Finansdepartementet, også sendt i kopi til Finanskomiteen. Brevet følger vedlagt.

Vi er spent på å se hvilke justeringer regjeringen vil foreslå angående kompensasjonsordningen, og håper også Stortinget er på om endringene ikke monner nok.

Likeså spent er vi på den proposisjonen som er varslet om to ukers tid med nye tiltak. Til nå har fokus vært på livredning, mens det fremover vil handle om å få bedriftene opp i vekstfart igjen. Permitteringsløsningen har vært helt nødvendig, men nå bør bl.a. tiltakene stimulere til å få folk tilbake i arbeid. Bedriftene trenger sine ansatte-ressurser for å omstille og utvikle seg til å bygge sin nye fremtid etter korona. Vi håper også å se tiltak i form av inntektstilskudd.

Med vennlig hilsen

Christine Lundberg Larsen
Adm.dir.

Hanne Opsahl
Leder avdeling Næringspolitikk

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Oslo, 05.05.2020

Tilskuddsordningen for foretak med stort omsetningsfall – innspill endringer

Vi viser til lov og forskrift om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall. Ordningen har vært i drift siden søknadsportalen åpnet 18. april. Våre medlemmer sitter tett på de små og mellomstore bedriftene, og erfarer på nært hold situasjonen de står i og hvordan ordningen slår ut. På denne bakgrunn tillater vi oss å komme med innspill til endringer som vi mener vil forbedre ordningen og gjøre at den best mulig treffer etter intensjonen.

Oppsummert er forslagene våre som følger:

1. Fjerning av egendelen
2. Utvidelse av definisjonen av faste uunngåelige kostnader
3. Forenklinger vedrørende omsetning

Vi redegjøre nærmere for de enkelte punktene nedenfor.

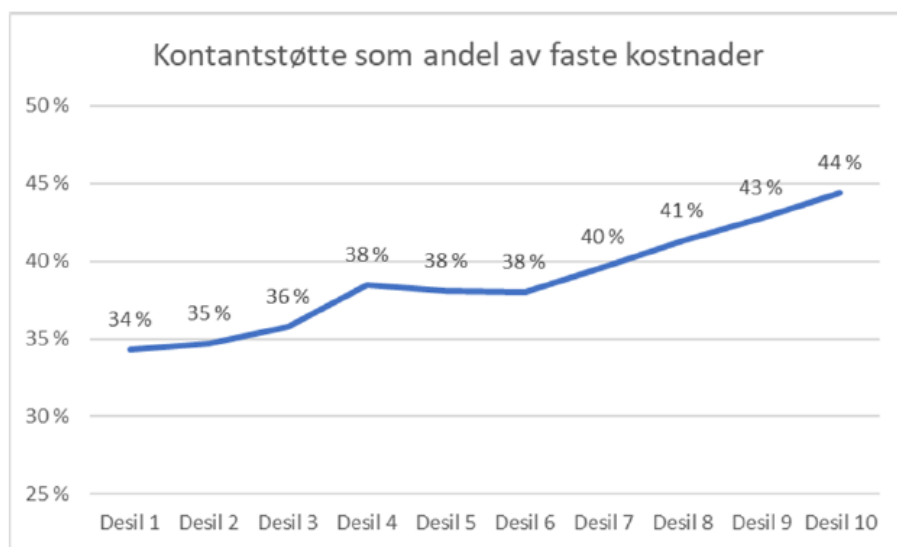
1. Fjerne egenandelen, forskriften § 3-1 (3)

En viktig grunnsetning for ordningen bør være at den ivaretar foretakene mest mulig likt, uavhengig av størrelse. De aller fleste foretakene i Norge er små foretak, som i sum bidrar med betydelig og nødvendig verdiskaping til samfunnet. Dette er en verdiskaping det er avgjørende å opprettholde, både samfunnsøkonomisk og distriktspolitisk. I dette bildet bidrar egenandelen på 10 000 kroner til en uheldig skjevhet i disfavør av de små foretakene, på grunn av forholdsmessigheten til kostnadene. For mange innebærer det å falle helt utenfor ordningen, mens andre igjen står tilbake med et så lite støttebeløp at det nær sagt ikke er verdt bryet med å søke. Der 10.-15.000 blir som småpenger å regne for de større virksomhetene, kan dette være forskjellen på liv eller død for flere av de små. Egenandelen og utbetalingsgrensen står dermed fort i veien for normalt livskraftige virksomheters overlevelse.

Vi har merket oss at regjeringen allerede har varslet en halvering av egenandelen. Det er positivt. Vår anmodning er imidlertid å gå lenger og fjerne egenandelen helt.

De små foretakene må på grunn av egenandelen opp i relativt sett høye faste kostnader for å bli begunstiget med støtte. Ta som eksempel et foretak som ikke er statlig stengt, med omsetningsfall på 30%: For å komme over minstebeløpet for utbetaling (5.000 kroners grensen), må foretaket etter våre beregninger ha faste uunngåelige kostnader på så mye som 30.838 kroner per aktuelle måned. Med halv egenandel blir beløpet 25.838 kroner; det er fortsatt høyt i en småbedriftsskala. Disse kostnadene må oppfylle kravene til spesifiserte uunngåelige faste kostnader i henhold til forskriften, som normalt er betydelig snevrere enn det totale kostnadsbildet virksomhetene har. I praksis innebærer dette en høyere terskel for de små foretakene, sammenlignet med de større som relativt sett i liten til ingen grad påvirkes av egenandelen.

En analyse av de søknadene som er innvilget per utgangen av april (kompensasjon for mars), er også med på å vise at ordningen faller dårligere ut for de små. Mens de største foretakene (desil 10) får dekket 44% av sine faste kostnader, er det tilsvarende tallet kun 34% for de minste (desil 1), se følgende graf:

Hvis vi ser på de foretakene som er innvilget støtte per utgangen av april vil prislappen for staten ved å fjerne egenandelen beløpe seg til ca. 27 millioner, en økning på 4,7% (fra 566 millioner til 593 millioner). I tillegg kommer i tilfelle de søknadene som egenandelen per i dag avskårer helt. I sum vil det likevel utgjøre relativt ubetydelige beløp for staten, men med stor verdi for det enkelte foretak.

2. Utvidelse av faste uunngåelige kostnader, forskriften § 3-2

Etter vårt skjønn er omfanget av de kostnadene som kan kompenseres for snever, og begrensningen fremstår som både noe tilfeldig og vanskelig å forstå bakgrunnen for. De næringsdrivende er uforskyldt havnet i en vanskelig situasjon, og innehar forskjellige

---

avtale typer de ikke kan fri seg fra på kort varsel. Primært mener vi derfor at det bør vurderes å kompensere alle faste uunngåelige kostnader, uten den postbegrensning som er i forskriftens § 3-2 (2).

Dersom dette ikke er aktuelt, er vårt sekundære forslag å utvide de faste uunngåelige kostnadene til å inkludere følgende:

Post 4500 Fremmedytelse og underentreprise:

- Fastprisavtaler som løper uten at det utføres tjenester

Post 5000 Lønn, feriepenger mv.:

- Noen lønnskostnader er nødvendige, selv under full stenging. Det er varslet endringer relatert til foring av dyr. I tillegg bør lønn vedrørende administrative funksjoner (typisk økonomi- og lønnsavdeling), vakthold og andre lønnsutgifter bedriften har sett seg nødt til å beholde og som ikke er knyttet til produksjon og salg inkluderes.
- Merpremie til syke- og ulykkesforsikring bør også medregnes, i likhet med andre forsikringsordninger, jf. nedenfor.

Post 5900 Annen personalkostnad:

- Yrkesskadeforsikring og ikke innberetningspliktig pensjonssparing. Dette er kostnader som løper og som det er unaturlig å stanse ved permitteringer. Se nedenfor om de alvorlige konsekvensene som er knyttet til stans på pensjonsforsikringer (under overskriften Tillegg om pensjonsforsikring).
- Det samme gjelder andre personalforsikringer. De fleste bedrifter har personalforsikringer som omfatter alle fast ansatte. Disse forsikringene dekker også ansatte som er permittert. Premien knyttet til forsikringene blir derfor ikke redusert ved permittering. Skal man unngå kostnaden, må bedriften avvikle forsikringsordningene, med de konsekvensene dette vil få for de ansattes sikkerhetsnett. Dersom bedriften avviker forsikringsordningene, vil man etter at krisen er over, ha behov for å reetablere forsikringsordningene. Da vil nye krav til arbeidsudyktighet og karenstid bli etablert fra det tidspunktet forsikringsordningen ble reetablert. Dette kan medføre at nedarbeidere som tidligere var med i ordningen vil bli utestengt på grunn av sviktende helse.

Post 6300 Leie lokaler:

- I mange tilfeller er husleie inkludert felleskostnader som brøyting, vask av fellesarealer, vakthold mv., mens i andre tilfeller er dette spesifisert som tilleggstjenester. Her har vi grunn til å tro det er omfattende forskjeller i søknadene som sendes inn. Etter vårt skjønn bør alle faste uunngåelige kostnader som knytter seg til husleieforholdet, inngå som leiekostnad som kan kompenseres. Mislighold innebærer utkastelse i slike tilfeller. Her er det behov for klargjøring.

Post 6395 Renovasjon, vann, avløp, renhold mv:

- Begrensningen som ligger i offentlige avgifter og gebyrer har skapt stor usikkerhet og forskjellsbehandling.
- Når det gjelder renovasjon har vi lagt til grunn at det kan kreves kompensasjon for avfallsgebyr fastsatt i samsvar med forurensningsloven § 34, uavhengig av hvem som utfører renovasjonstjenesten. Denne bestemmelsen omfatter likevel ikke nødvendigvis næringsavfall, selv om den kan gjøre det. Her har kommunen valgfrihet, for det er den næringsdrivende som er pålagt å finne løsninger. Det er ganske vanlig at foretak har fast løpende avtale med private foretak om avfallshenting, på lik linje med tilsvarende offentlige tjenester. Her kan det derfor også være kommunale forskjeller, i og med at kommunen kun er pålagt å sørge for innsamling av husholdningsavfall. Ut fra ordlyden i bestemmelsen ser det ut til at de med privat avtale faller utenfor, mens de med kommunal avtale er innenfor. Denne forskjellen bør fjernes.
- Når det gjelder vann driver private vannverk etter hva vi har forstått basert på løyve fra kommunen. Dette er ofte vannverk som har historisk bakgrunn, som senere har blitt en del av den offentlige vannforsyningen. Private og kommunale vannverk bør likestilles mht. kompensasjonsrettigheter. Det er for øvrig ikke tillatt å etablere nye private vannverk, noe som taler for at dette anses som et offentlig ansvar.
- Hvorfor renhold har falt utenfor stiller mange spørsmål ved. Dette bør inkluderes som fast uunngåelig kostnad, ikke minst i den tiden vi er inne i med stort fokus på nettopp renholdet.
- I denne posten er det også vanlig å legge kostnader knyttet til alarm, vakthold, snøbrøyting og vaktmestertjenester. Dette bør inkluderes i faste uunngåelige kostnader som kan kompenseres.

Post 6700 Fremmed tjeneste (regnskap, revisjonshonorar)

- Svært mange av de små virksomhetene er avhengig av hjelp fra sin regnskapsfører eller revisor for å finne rett kompensasjonsgrunnlag, og det må uansett innhentes bekreftelse. Kostnader til dette bør inngå blant de faste uunngåelige på lik linje med regnskapsføring og revisjon.

Tillegg om pensjonsforsikring

Pensjonsforsikring består av to elementer; et spareelement som skal sikre alderspensjon, samt et risikoelement knyttet til uførhet. De fleste bedrifter har i sin pensjonsavtale at medarbeidere som er permittert på grunn av driftsinnskrenkning, skal opprettholde sitt medlemskap i pensjonsordningen. Dette betyr at bedriften fremdeles sitter med de månedlige pensjonskostnadene.

Bedriften har mulighet til å endre avtalen slik at permitterte medarbeidere meldes ut. Dette vil i så fall ha følgende konsekvenser for medarbeideren:

- Tap av pensjonsopptjening i permitteringsperioden
- Opptjent pensjon omgjøres til pensjonskapitalbevis hvor den ansatte selv må dekke forvaltningskostnader
- Tap av uforeforsikring knyttet til fremtidige innskudd om man blir ufør
- Tap av uforepensjon dersom man blir ufør i forsikringsperioden

Et annet alternativ er at bedriftene setter medarbeidere som er i permittert til 0 i lønn. Da vil man ikke melde medarbeideren ut av pensjonsordningen. Konsekvensen for medlemmet blir da:

- Tap av pensjonsopptjening i permitteringsperioden
- Tap av uforeforsikring knyttet til fremtidige innskudd om man blir ufør
- Tap av uforepensjon dersom man blir ufør i forsikringsperioden

Uansett valg vil alternativene medføre alvorlige konsekvenser.

3. Forenklinger i omsetningsberegningene

Kompensasjonsordningen var ment å være enkel og ubyråkratisk, og er også kommunisert som det ut. I praksis har den imidlertid flere kompliserende elementer, som etter vårt skjønn gjør grensedragninger og arbeid unødige krevende og med økt risiko for å gjøre feil. Dette gjelder særlig i tilknytning til omsetningsberegningene. Våre forslag her er:

3.1. Beregning av omsetningsfall, forskriften § 2-3 (3)

I forskriften § 2-3 (3) er det åpnet for at nyetablerte og omstrukturerte foretak kan benytte gjennomsnittlig omsetning i januar og februar 2020. Vi ser at flere hadde hatt nytte av å kunne velge å sammenligne omsetningen med denne perioden. Det var også slik vi forsto og fortsatt forstår Regjeringens [pressemelding fra 3. april](#). Vi vil anbefale at det åpnes for full valgfrihet i bruk av andre og tredje ledd i bestemmelsen.

3.2. Periodisering – beregning normalomsetning, forskriften § 2-2 (1), jf. § 2-3 (2)

I forskriften § 2-2 er det lagt til grunn at omsetningen skal periodiseres etter leveringstidspunktet. Dette er ikke fullt ut gjennomført i månedsrapporter fra før, noe som skaper betydelig merarbeid å få på plass for de periodene som allerede er avlagt – dvs. for periodene/månedene for mars 2020. Årsaken er at det er komplisert å finne tilbake til leveransetidspunktet for de historiske månedene. Leveringstidspunktet fremgår ikke av kontospesifikasjonene etter bokføringsforskriften. Eneste stedet dette kan hentes fra er dermed av salgsdokumentene, som har leveringstidspunkt påført. Det betyr at hvert eneste bilag må gjennomgås, derav et stort merarbeid.

En betydelig forenkling vil være om det kan legges kontospesifikasjoner til grunn i stedet. Denne vil i så fall bygge på dokumentasjonsdato. I det store bildet vil dette etter vårt skjønn gi et vel så godt uttrykk for omsetningsendring 2019 vs. 2020 og beregnet normalomsetning de aktuelle månedene for 2020, som den periodiseringsløsningen som er lagt til grunn i forskriften så langt. Sett hen til forenklingen, mener vi uansett det bør veie tyngst.

3.3. Justeringsfaktor – fjerne skillet stengt/ikke stengt av staten, forskriften § 3-1 (2)

Ordningen legger opp til et skille mellom foretak som er stengt av staten og foretak som ikke er det, herunder også der virksomheten er delt. Dette er kompliserende. Vårt forslag er å fjerne skillet, og la justeringsfaktoren på 0,9 gjelde generelt.

3.4. Begrensingsregel for underskuddsselskaper – bekreftelseskravet, forskriften § 3-1 (5)

I forskriftens § 3-1 (5) er det inntatt en begrensingsregel for selskaper som hadde underskudd i 2019. I leddets andre punktum er det tatt inn et unntak der revisor kan bekrefte positivt ordinært resultat i januar og februar 2020. Det er mange søknadsberettigede som ikke har revisor, men som bruker autorisert regnskapsfører. I forskriften for øvrig er det inntatt at autorisert regnskapsfører kan bekrefte opplysningene, og vi mener dette også bør inn i nevnte hjemmel. Det er regnskapsfører som i svært mange av disse tilfellene utfører bokføringen, og slik sett står nærmest til å bekrefte resultatet for de to månedene. Dette er enklere og rimeligere for de næringsdrivende.

Med vennlig hilsen

Christine Lundberg Larsen
Adm.dir.

Hanne Opsahl
Leder avdeling Næringspolitikk

Kopi: Finanskomiteen